

Pogłębione pytania o aktualne zagadnienia gospodarcze oraz wpływ wojny w Ukrainie na koniunkturę – oceny i oczekiwania

Aneks do publikacji „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2022 (październik 2022)”.

Spis treści

Spis treści	1
Synteza	2
PROCESY CENOWE	3
Wykres 1. Ceny usług/materiałów/surowców w najbliższym okresie	3
Wykres 2. Czynniki wpływające na wzrost kosztów funkcjonowania firmy	4
Wykres 3. Wpływ zmian w warunkach finansowania przedsiębiorstwa na decyzje inwestycyjne, produkcję/sprzedaż i zatrudnienie.....	5
PYTANIA O WPŁYW WOJNY W UKRAINIE	6
Wykres 4. Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje.....	6
Wykres 5. Zaobserwowane negatywne skutki wojny w Ukrainie w ostatnim miesiącu	7
Wykres 6. Wpływ wojny na zatrudnienie pracowników z Ukrainy	8
Formularz bieżącej edycji badania.....	9
Uwagi metodologiczne	11

Synteza

W październikowym, rozszerzonym badaniu koniunktury pytania dotyczyły negatywnych skutków wojny w Ukrainie oraz procesów cenowych. Zestaw pytań dotyczący procesów cenowych był poprzednio zadawany w lipcu br. Zauważalny jest wyraźny wzrost oczekiwań szybszego wzrostu cen usług, materiałów i surowców zarówno w krótkim, jak i dłuższym okresie oraz zwiększenie się odsetka odpowiedzi wskazujących na wzrost cen czynszu, najmu lokali itp. Na szczególne podkreślenie zasługują następujące procesy:

Pytania o procesy cenowe

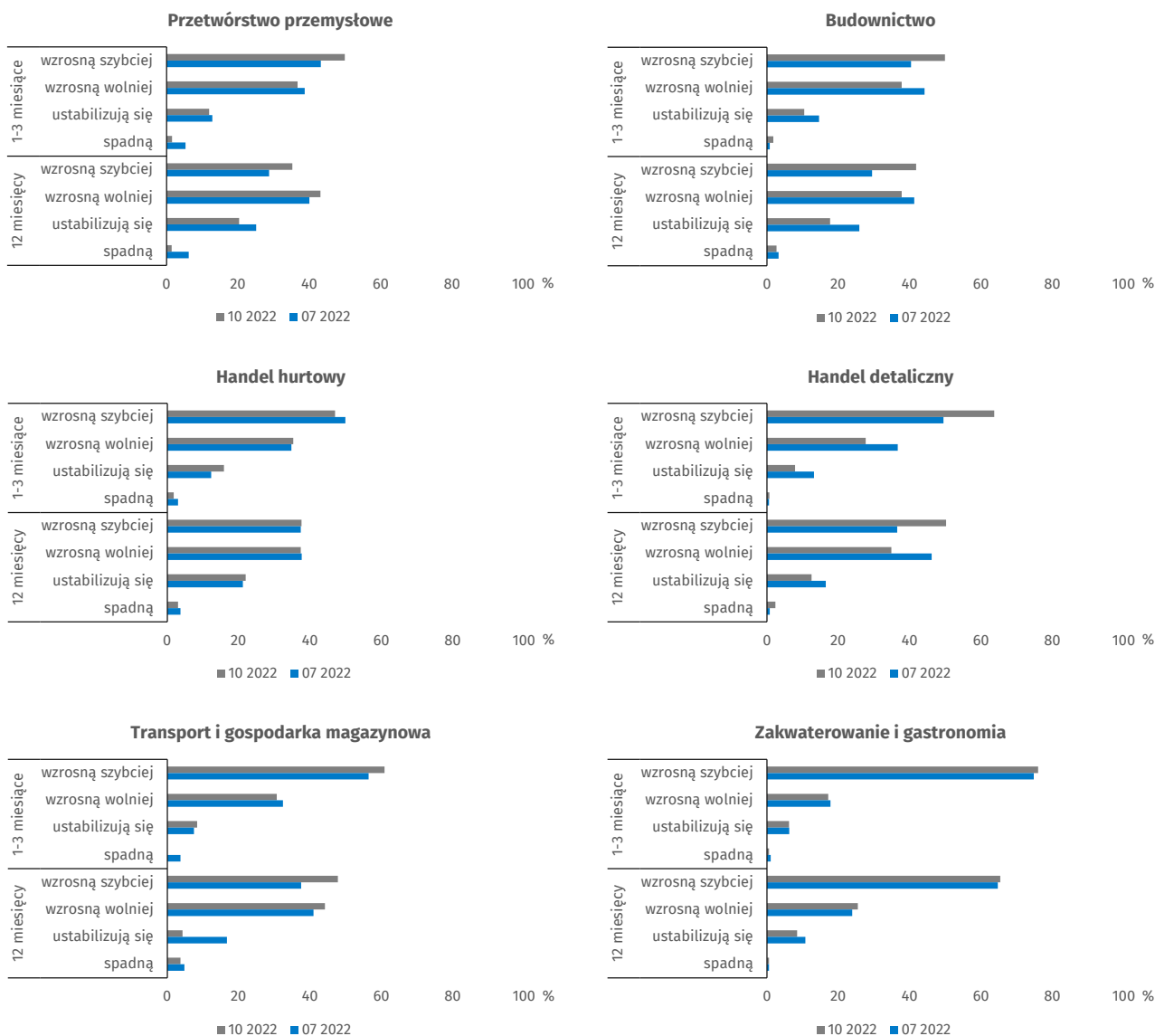
- **W porównaniu z badaniami z lipca br. wyraźnie wzrósł odsetek podmiotów wskazujących, że ceny usług, materiałów i surowców zarówno w krótkim okresie (najbliższe 1-3 miesiące), jak i dłuższym okresie (najbliższe 12 miesięcy) wzrosną szybciej.** Najbardziej widoczny wzrost wystąpił w przypadku przedsiębiorstw budowlanych o liczbie pracujących 250 i więcej osób (wzrost wskazań dla obu okresów odpowiednio o 33,1 p.proc. i 23,1 p.proc.), w sekcji obsługa rynku nieruchomości (wzrost wskazań dla obu okresów odpowiednio o 24,8 p.proc. i 25,7 p.proc.) oraz wśród jednostek handlu detalicznego zajmujących się sprzedażą żywności (wzrost o 22,5 p.proc. dla obu okresów).
- **Wśród czynników wpływających na koszty funkcjonowania firmy, w porównaniu z lipcem br., nastąpiło wyraźne zwiększenie się odsetka wskazań na wzrost cen czynszu, najmu lokali, itp.** Na ten problem wskazywały szczególnie przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących 250 i więcej osób (wzrost wskazań o 25,8 p.proc.) oraz jednostki usługowe z sekcji finanse i ubezpieczenia (wzrost wskazań o 24,5 p.proc.).
- **Zmiany warunków finansowania przedsiębiorstwa wpływają przede wszystkim na odłożenie decyzji inwestycyjnych oraz w nieco mniejszym stopniu na ograniczenie zatrudnienia oraz produkcji/sprzedaży.** W porównaniu z badaniami z lipca br. najbardziej wzrósł odsetek podmiotów wskazujących na odłożenie decyzji inwestycyjnych wśród podmiotów o liczbie pracujących 250 i więcej osób w handlu hurtowym i budownictwie (wzrost wskazań odpowiednio o 10,9 p.proc. i 10,6 p.proc.). Największy wzrost wskazań na możliwość ograniczenia produkcji/sprzedaży zauważyć można w przypadku jednostek przetwórstwa przemysłowego zajmujących się produkcją metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (wzrost wskazań o 18,2 p.proc.), z kolei możliwość ograniczenia zatrudnienia zwiększyła się najbardziej wśród podmiotów handlu detalicznego o liczbie pracujących od 10 do 49 osób (wzrost wskazań o 22,5 p.proc.).

Wpływ wojny w Ukrainie

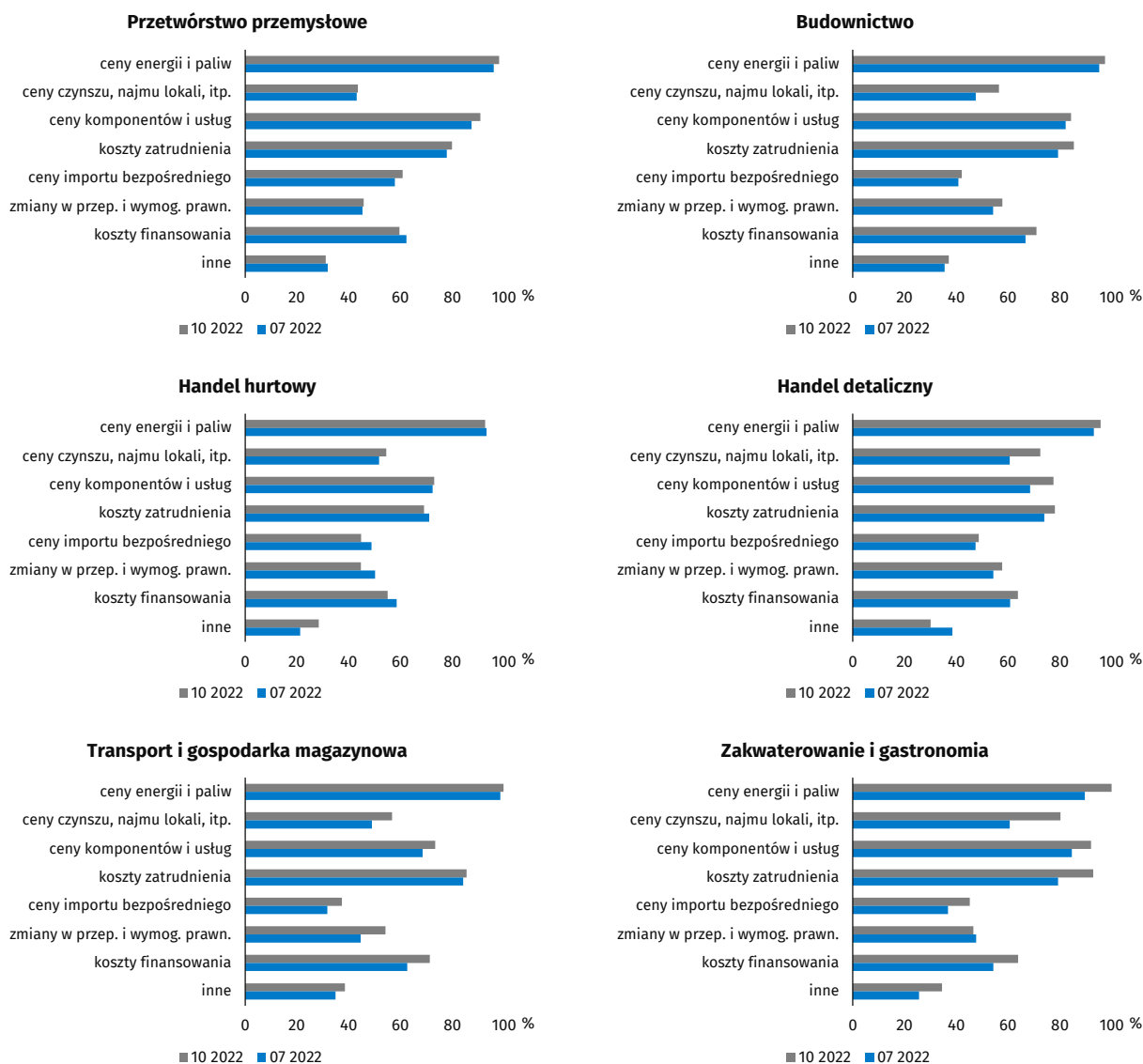
- **Październikowe wyniki badań wskazują, że w przypadku jednostek przetwórstwa przemysłowego i handlu detalicznego, a także z sekcji działalność w zakresie usług administrowania oraz transport i gospodarka magazynowa nastąpił nieznaczny spadek odsetka ankietowanych deklarujących poważne lub zagrażające stabilności firmy skutki wojny w Ukrainie.** W porównaniu z wrześniem najwyraźniejsza poprawa sytuacji wystąpiła w przypadku jednostek handlu detalicznego z branży żywność, gdzie odsetek ankietowanych wskazujących na poważne i zagrażające stabilności firmy skutki wojny w Ukrainie spadł o 11,4 p.proc. Największe pogorszenie w tym zakresie wystąpiło natomiast w przypadku podmiotów z sekcji obsługa rynku nieruchomości, gdzie odsetek wskazań wzrósł o 16,2 p.proc.
- **Do najważniejszych negatywnych skutków wojny w Ukrainie, nadal zaliczany był wzrost kosztów, a następnie – w zależności od sektora gospodarki – zakłócenia w łańcuchu dostaw oraz spadek sprzedaży/przychodów.** Problem wzrostu kosztów był najczęściej wskazywany przez ankietowanych - od 67,3% wskazań wśród jednostek handlu hurtowego do 91,5% w sekcji obsługa rynku nieruchomości.
- **W przypadku przedsiębiorstw zatrudniających obywateli Ukrainy występowała zróżnicowana sytuacja w odniesieniu do problemu ich odpływu lub napływu.** Najbardziej niejednoznaczna sytuacja wystąpiła w sekcji zakwaterowanie i gastronomia, gdzie odnotowany został równocześnie największy wzrost odpływu pracowników z Ukrainy (suma odpowiedzi: odpływ nieznaczny i poważny) – wzrost w porównaniu z poprzednią edycją badania o 18,0 p.proc., jak i wzrost wskazań dotyczących napływu pracowników (suma odpowiedzi: napływ nieznaczny i poważny) – wzrost o 13,9 p.proc.

PROCESY CENOWE

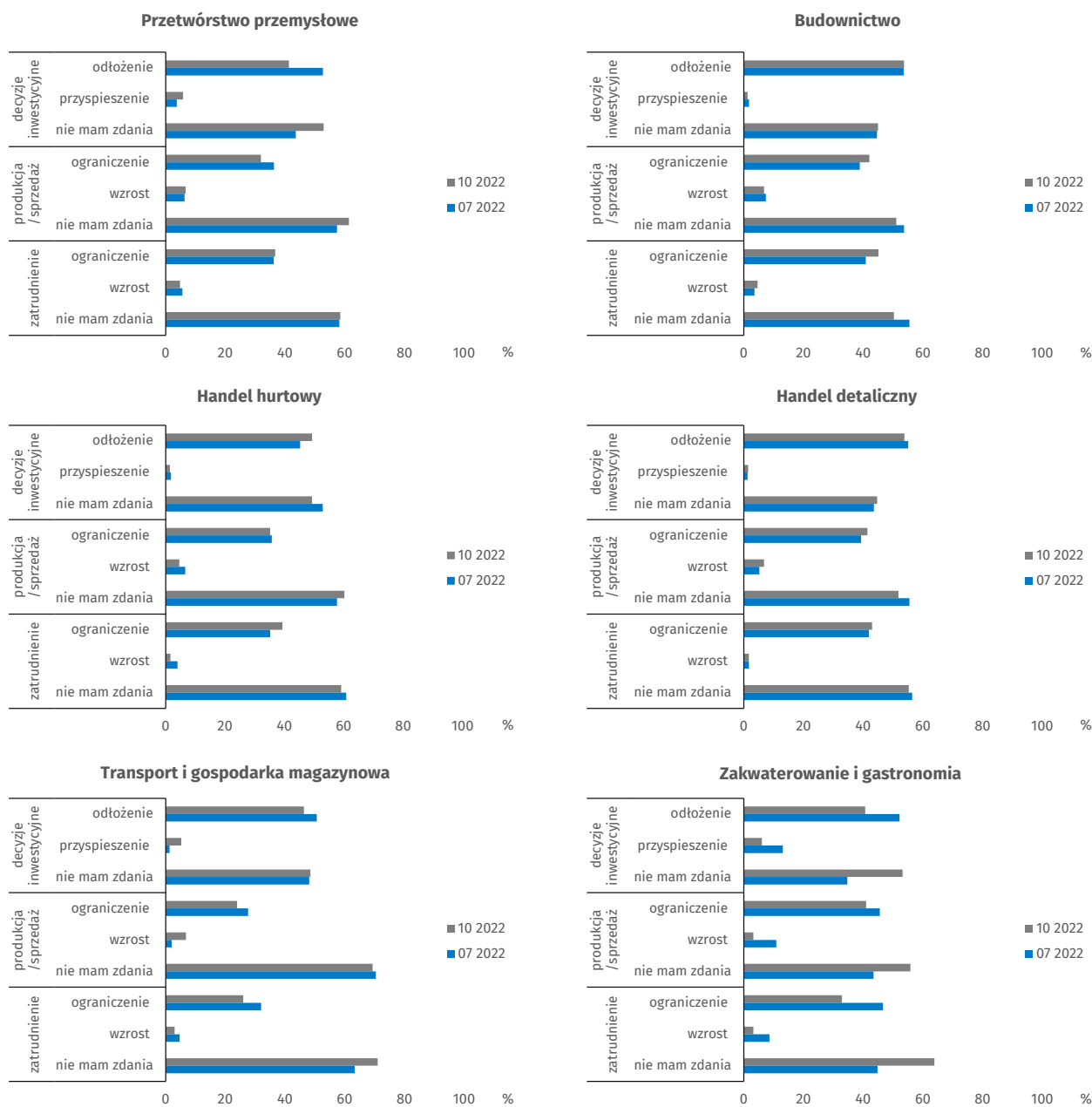
Wykres 1. Ceny usług/materiałów/surowców w najbliższym okresie

Wykres 2. Czynniki wpływające na wzrost kosztów funkcjonowania firmy

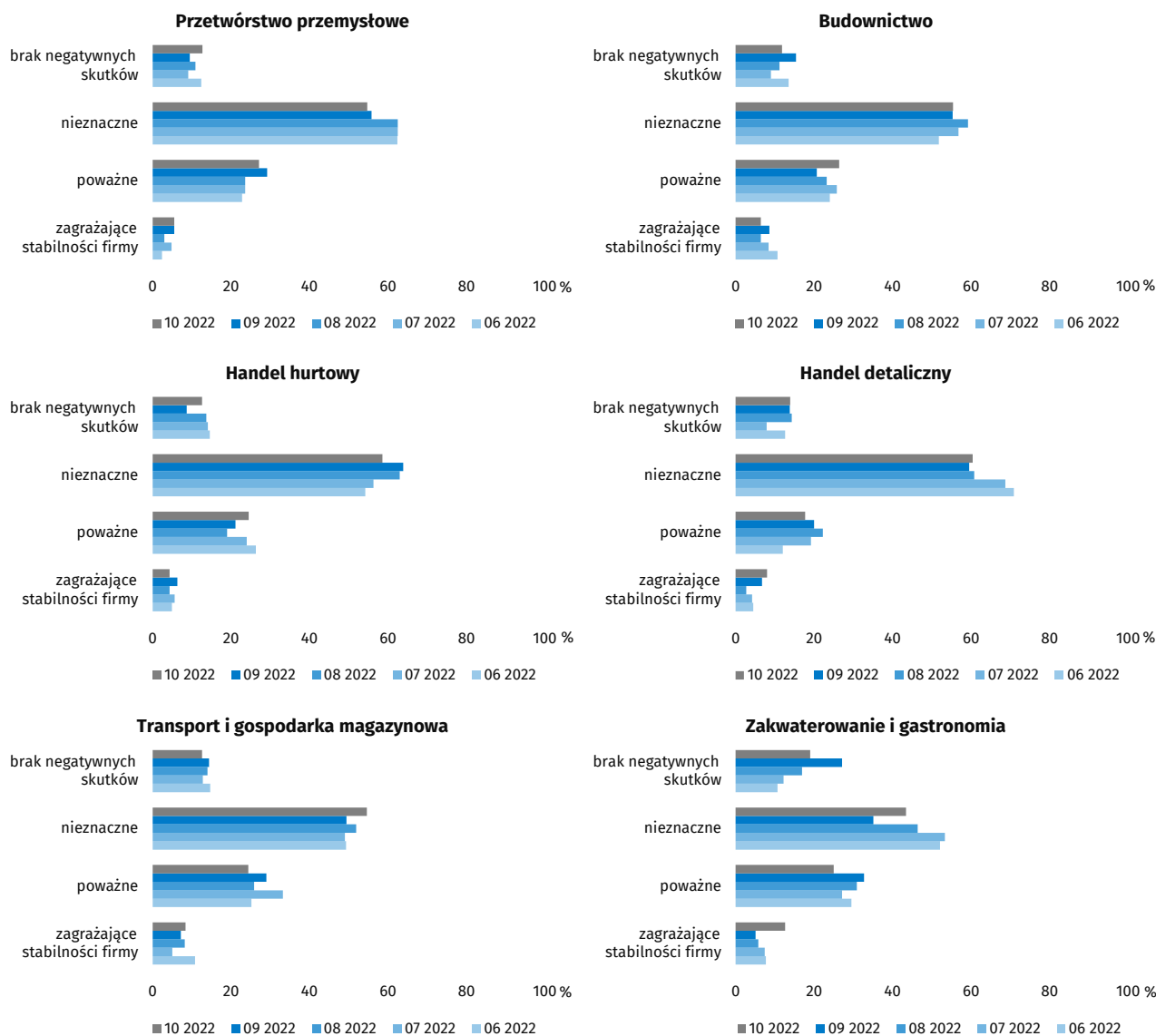

Wykres 3. Wpływ zmian w warunkach finansowania przedsiębiorstwa na decyzje inwestycyjne, produkcję/sprzedaż i zatrudnienie

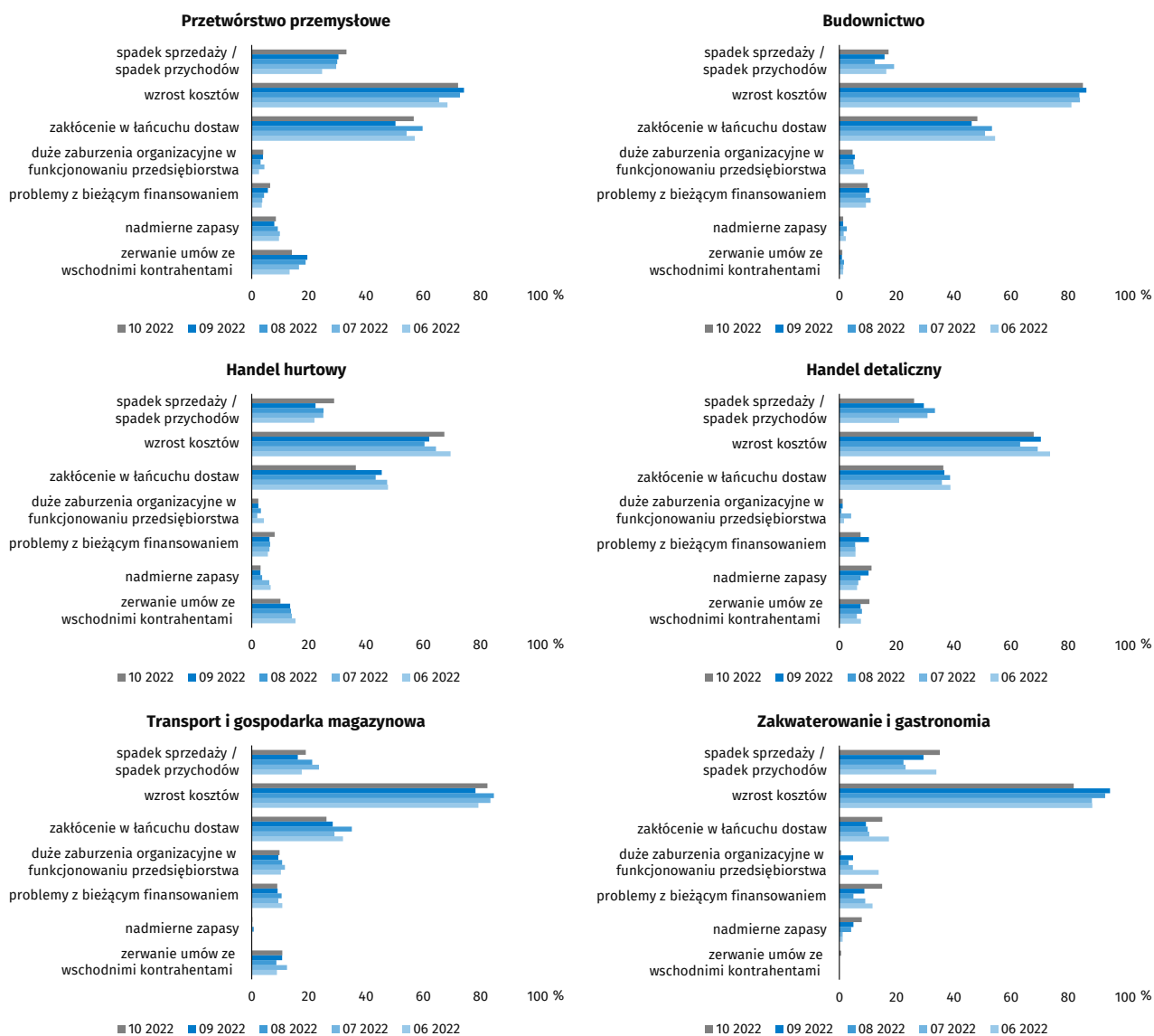

PYTANIA O WPŁYW WOJNY W UKRAINIE

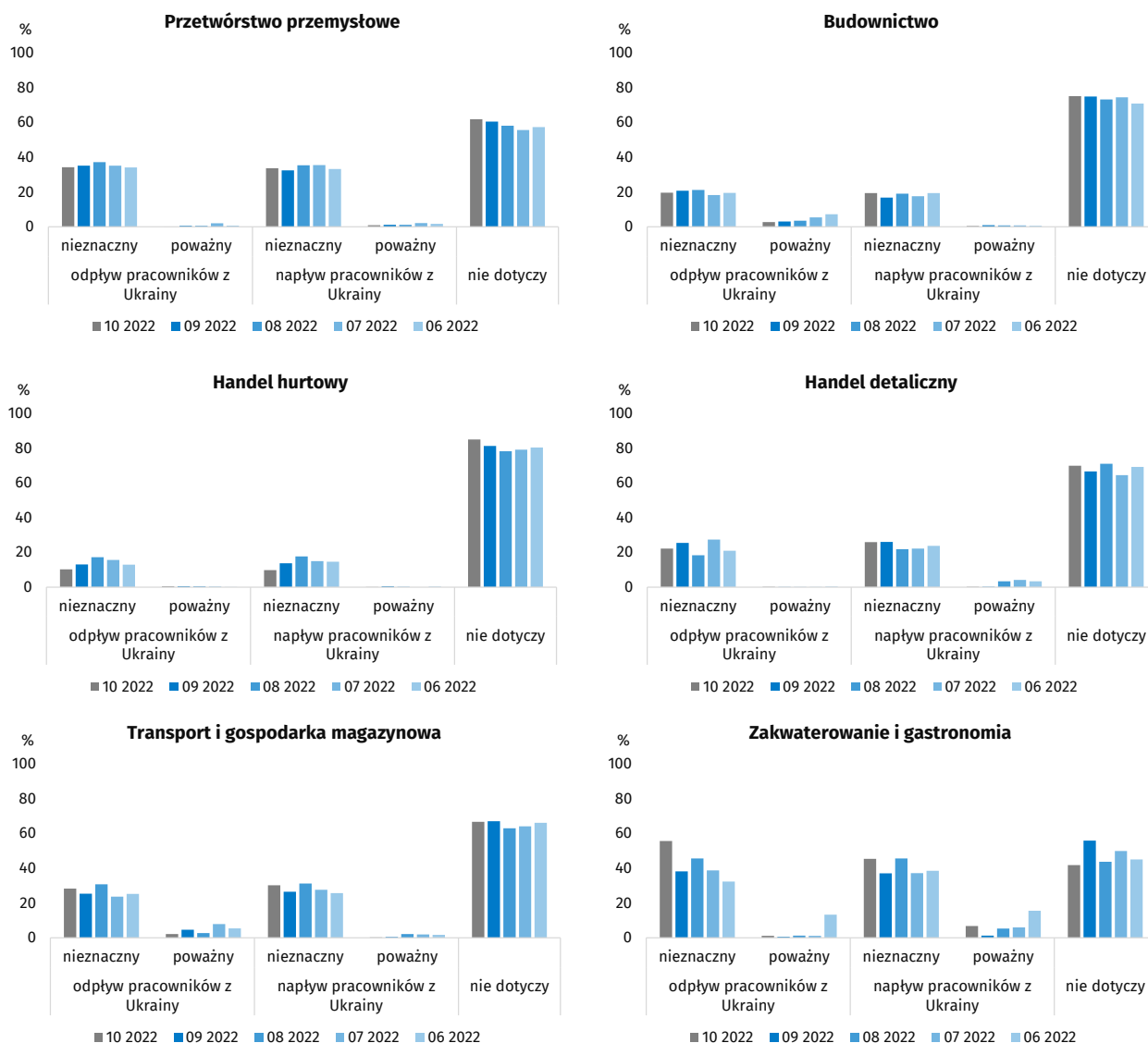
Wykres 4. Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje

Wykres 5. Zaobserwowane negatywne skutki wojny w Ukrainie w ostatnim miesiącu

Wykres 6. Wpływ wojny na zatrudnienie pracowników z Ukrainy

Formularz bieżącej edycji badania

Pytania o wpływ wojny w Ukrainie

1. **Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje dla prowadzonej przez Państwa firmę działalności gospodarczej będą w bieżącym miesiącu:**

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. nieznaczące
2. poważne
3. zagrażające stabilności firmy
4. brak negatywnych skutków

2. **Z zaobserwowanych w ostatnim miesiącu negatywnych skutków wojny w Ukrainie najbardziej do Państwa firmy odnoszą się:**

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

1. spadek sprzedaży – spadek przychodów
2. wzrost kosztów
3. zakłócenie w łańcuchu dostaw
4. duże zaburzenia organizacyjne w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa
5. problemy z bieżącym finansowaniem
6. nadmierne zapasy
7. zerwanie umów ze wschodnimi kontrahentami

3. **Jeżeli w Państwa firmie są zatrudnieni pracownicy z Ukrainy, to czy w związku z wojną w Ukrainie zaobserwowali Państwo w ubiegłym miesiącu:**

Dopuszczalne jest równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” tj. odejście z pracy z powodu wojny oraz „napływ” tj. zatrudnienie nowych pracowników).

W przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”, proszę zaznaczyć odpowiedź „nie dotyczy”.

1. odpływ pracowników z Ukrainy
  - 1.1. nieznaczący
  - 1.2. poważny
2. napływ pracowników z Ukrainy
  - 2.1. nieznaczący
  - 2.2. poważny
3. nie dotyczy

Procesy cenowe

4. **Jak Państwa zdaniem kształtować się będą ceny usług/materiałów/surowców wykorzystywanych przez Państwa firmę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej?**

w krótkim okresie (1-3 miesiące) - w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. wzrosną szybciej
2. wzrosną wolniej
3. ustabilizują się
4. spadną

w dłuższym okresie (najbliższe 12 miesięcy) - w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. wzrosną szybciej
2. wzrosną wolniej
3. ustabilizują się
4. spadną

5. Które z poniższych czynników w największym stopniu wpłyną na koszty funkcjonowania Państwa firmy w okresie najbliższego kwartału:

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

	wzrost kosztów	spadek kosztów
1. ceny energii i paliw	☐	☐
2. ceny czynszu, najmu lokali, itp.	☐	☐
3. ceny komponentów i usług	☐	☐
4. koszty zatrudnienia	☐	☐
5. ceny importu bezpośredniego	☐	☐
6. zmiany w przepisach i wymogach prawnych	☐	☐
7. koszty finansowania (kredyty, pożyczki, itp.)	☐	☐
8. inne	☐	☐

6. Czy obserwowane i przewidywane zmiany w warunkach finansowania przedsiębiorstwa (koszty kredytów bankowych i ich dostępność, kredyt kupiecki, odroczone płatności, itp.) spowodują, w najbliższych 12 miesiącach, w przypadku:

Proszę zaznaczyć po jednej odpowiedzi w każdym z wariantów

1. decyzji inwestycyjnych	☐ odłożenie	☐ przyspieszenie	☐ nie mam zdania
2. produkcji/sprzedaży	☐ ograniczenie	☐ wzrost	☐ nie mam zdania
3. zatrudnienia	☐ ograniczenie	☐ wzrost	☐ nie mam zdania

Uwagi metodologiczne

Do badania koniunktury gospodarczej – od badania za kwiecień 2020 r. – dołączany jest dodatkowy moduł. Uzyskane dane dostarczają – równoległe z wynikami standardowej części badania – bieżących ocen skutków wojny w Ukrainie dla przedsiębiorstw oraz innych pogłębionych informacji o aktualnych zagadnieniach gospodarczych.

Z uwagi na skalę przeprowadzanego badania, jego tematykę i szczegółowość, badanie jest źródłem szybkiej i szerokiej informacji m.in. o wpływie wojny w Ukrainie na przedsiębiorstwa w Polsce.

Moduł skierowano – na zasadzie dobrowolności – do szerokiej grupy przedsiębiorstw, obejmującej większość sektorów polskiej gospodarki i sekcji PKD, ok. 17,5 tys. w prezentowanych obszarach.

Aneks przedstawia poszerzoną, w odniesieniu do Informacji sygnałnej, analizę wyników wraz z dodatkowymi wyjaśnieniami metodologicznymi.

Część pytań w dodatkowym module jest niezmienna. Wprowadzane są jednak modyfikacje w celu dostosowania go do aktualnej sytuacji i podstawowych wyzwań, przed jakimi stoją przedsiębiorstwa, a część pytań ma charakter rotacyjny (w cyklu kwartalnym), co pozwala rozszerzyć zakres poruszanych w badaniu zagadnień.

Pytania mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy. Do tej pory respondenci pytani byli m.in. o: pracowników, plany inwestycyjne, popyt i podaż, okres przetrwania przedsiębiorstwa w aktualnej sytuacji, korzystanie z pomocy i ułatwień w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej, wpływ pandemii COVID-19 na koniunkturę. W kwietniu 2022 r. do istniejącego bloku pytań zostały dodane pytania odnoszące się do skutków wojny w Ukrainie.

Dodatkowy moduł został podzielony na dwie sekcje – pytań dotyczących wpływu wojny w Ukrainie na koniunkturę gospodarczą oraz pytań odnoszących się procesów cenowych. W przypadku pytania o pracowników z Ukrainy dopuszczalne było równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” i „napływ”), w związku z tym suma wariantów może przekroczyć 100%. Odpowiedź „nie dotyczy” zaznaczana była w przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”. Przy interpretacji pytań o charakterze ilościowym, należy mieć na uwadze fakt, że są one zadawane w ramach badania ankietowego koniunktury gospodarczej i należy interpretować je zgodnie z charakterem tego badania.

W bieżącej edycji badania, we wszystkich pytaniach prezentowany jest procent (ważony) odpowiedzi respondentów na dany wariant. Dane zostały zagregowane zgodnie z metodologią agregacji (ważenia) stosowaną standardowo w badaniu koniunktury gospodarczej, por. „Zeszyt metodologiczny: Badanie koniunktury gospodarczej”.

Badanie jest przeprowadzane w okresie od 1 do 10 dnia każdego miesiąca.